

LUNDS UNIVERSITET

Att dela sitt styre i koalition

En kvalitativ och teoriprövande undersökning av Klüver &
Bäcks teori om koalitionsavtal i svensk kontext

Abstract

This study has examined four different coalition agreements from four different governments that have governed Sweden on four different occasions, 2006, 2010, 2018 and 2022. The study aims to test the theory written by political scientists Hanna Bäck & Heike Klüver regarding their scientific research in how coalition governments work in reality and the vital role of a coalition agreement. Their work includes how these agreements work and how parties control their coalition partners, how issue-attention, preference tangentiality and joint salience have an effect on the dynamics in ruling in a coalition government. They conclude in their study that issue-attention is a product of high joint salience between parties in different areas of policies and low tangentiality, which means that the interests of parties collide. With the help of a qualitative approach to election manifestos and agreements from relevant election years this study concludes that this isn't necessarily the case. The results of this study finds that issue-attention can be the product of merely high joint salience between the parties, with no need for the parties to be disagreeing on a political issue for it to receive much attention in the coalition agreement.

Nyckelord: Alliansen, Issue-attention, Januariavtalet, joint salience, koalitionsavtal preference tangentiality, Tidöavtalet,

Antal ord: 9989

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
1.1	Syfte & Frågeställning	2
1.2	Bakgrund till partiernas ideologiska preferenser	3
2	Tidigare forskning	5
3	Klüver och Bäckes koalitions teori	8
3.1	Hypotes	9
4	Material	10
4.1	Valmanifest & koalitionsavtal 2006	12
4.2	Valmanifest & koalitionsavtal 2010	12
4.3	Valmanifest & koalitionsavtal 2018	12
4.4	Valmanifest & koalitionsavtal 2022	13
5	Metod	14
5.1	Analysenheter & variabler	15
5.2	Konceptualisering	16
5.3	Operationalisering	17
5.4	Kodningsschema & kodningsfråga	18
5.4.1	Kodningsschema Salienc	20
5.4.2	Kodfrågor för tangentiality	20
6	Resultat	22
6.1	Joint salience valet 2006	22
6.1.1	Tangentiality valet 2006	23
6.2	Joint salience valet 2010	24
6.2.1	Tangentiality valet 2010	24
6.3	Joint salience valet 2018	25
6.3.1	Tangentiality valet 2018	26
6.4	Joint salience valet 2022	27
6.4.1	Tangentiality valet 2022	28
7	Analys	30
7.1	Regeringsförklaring 2006	30
7.2	Regeringsförklaring 2010	31
7.3	Januariavtalet 2019	33
7.4	Tidöavtalet 2022	34
8	Slutsatser	36
9	Referenser	38
10	Bilagor	42

1 Introduktion

Sedan parlamentarismens födelse i Sverige under tidigt 1900-tal har många regeringar som styrt landet omfattat flera partier som samarbetat för att styra Sverige på ett enhälligt tillvägagångssätt. Koalitionsregeringar har därför, framförallt på senare år och sedan millennieskiftet, kommit att definiera svenskt regeringsstyre, eftersom de flesta av de styrande regeringarna bestått av flera partier. För att styret och samarbetet mellan regeringspartierna ska bli hållbara och lyckosamt ingår partierna i traktat som dikterar hur policy-områden ska behandlas och vilka partier som blir tilldelade ministerposter över diverse politiska ansvarsområden. Dessa traktat kallas koalitionsavtal och utgör huvuddelen av studiens analysenheter med fokus på fyra olika avtal som förekommit i olika kontexter.

Koalitionsöverenskommelser har ett signifikant demokratiskt värde, då de har en betydande roll i hur landet kommer att styras under mandatperioden. Dokumenten beskriver hur koalitionsregeringen behandlar sitt samarbete. Det finns dock fortfarande frågor att ställa sig kring koalitionsavtalens exakta roll i styrningen av en koalitionsregering. Att fördjupa förståelsen av dessa ”coalition agreements” kan därför ses som en viktig del av demokratin. Denna studie är av teoriprovande natur, där koalitionsavtalen utgör huvuddelen för teorins testområde. Teorin från Klüver & Bäck indikerar att ”coalition agreements” har en stor påverkan på hur koalitionsregeringar styrs. Avtalen används för att begränsa coalition-partners (Klüver & Bäck 2019, 1998). Klüver och Bäck kommer fram till att det är bland annat hur mycket energi som läggs på en viss fråga som indikerar hur mycket de försöker hindra de andra partierna, det kallas för *issue-attention*. Hur mycket energi och bråk kring en politisk fråga kommer påverkas av *preference tangentiality* och *joint salience*, vilket kan förklaras med hur väl partierna håller med varandra och om de fokuserar på samma politiska frågor kommer påverka hur mycket bråk det kommer bli i koalitionen. (Klüver & Bäck 2019, 2002). De centrala och teori kopplade begreppen som frekvent används i texten kommer ej att översättas från engelska till svenska, eftersom det inte finns en tillräckligt bra översättning av orden. En

applicering av översatta ord hade istället potentiellt ökat risken för tolkningsfel hos läsaren.

Det som i Klüver & Bäckes teori benämns som “coalition agreements” kommer härnäst skrivas ut som begreppets svenska översättning, “koalitionsavtal” alternativt “koalitionsöverenskommelse” men även i vissa fall “regeringsförklaring”.

1.1 Syfte & Frågeställning

Tidigare forskningen som har gjorts är kvantitativt, denna studie är en kvalitativ undersökning för att pröva deras teori genom att kolla på svenska fall, närmare bestämt regeringskoalitioner 2006, 2010, 2019 och 2022. Det empiriska material vi kommer att använda för att pröva Klüver och Bäckes teori är traktat som ger oss insyn i olika överenskommelser. Vi har valt fyra olika fall som kompletterar varandra och nyanserar vår teoriprovandestudie. Det första vi har valt är alliansens regeringsförklaring 2006, som är skriven av de parter som är inkluderande i regeringen. Den tillför en viss intressant vikt då det är Alliansens första överenskommelse. Den andra vi kommer att applicera är alliansens regeringsförklaring från 2010, den andra överenskommelsen som alliansen författar. Det är även första gången i svensk politik som ett karaktäristiskt paria parti, Sverigedemokraterna, tar sig in i Sveriges lagstiftande församling. Tredje fallet studien kommer utgå ifrån är Januariavtalet eftersom den släppte fram en socialdemokratisk och miljöpartistisk minoritetsregering 2019 med hjälp av Centerpartiet och Liberalerna. Januariavtalet släpper därmed fram en regering som har två mindre stödpartier, och är en typ av regering och regeringsstöd som fyller en viktig aspekt i vår studie. Till sist kommer vi att använda Tidöavtalet eftersom den dels är den senaste koalitionsöverenskommelsen i Sverige som ger en del inomvetenskaplig relevans, dels även för att det är ett så stort stödparti till koalitionsregeringen, dessutom ett stödparti som har en kontroversiell historia. Studiens frågeställning är därför följande:

Utifrån en kvalitativ innehållsanalys, stämmer Klüver och Bäckes teori gällande ”issue-attention” i fyra svenska fall av koalitionsregeringar?

Eftersom frågeställningen och studien är teoriprovande av Klüver och Bäcks teori om koalitionsavtal så besitter studiens inomvetenskapliga relevans att bidra till teorins hållbarhet. Klüver & Bäcks teoretiska presentation är ett dataset på en samling koalitionsavtal mellan åren 1945-2015. Denna studie undersöker därtill två avtal som författades utanför Klüver och Bäcks dataset, för att pröva om nyare koalitionsavtal håller sig till samma form som tidigare koalitionsavtal eller om det politiska landskapet har förändrats? Ytterligare inomvetenskaplig relevans utgörs av studiens kvalitativa infallsvinkel på det empiriska materialet och analysenheterna, i ett forskningsområde av kvantitativ forskning, genom att tillämpa ett kvalitativ tillvägagångssätt testa teorin och nyansera forskningen. Studien besitter vidare inomskaplig relevans eftersom den ämnar granska tidigare avtal som ger inblick i hur stater styrs och delegerar arbete i olika koalitionskonstellationer såväl som att den bidrar till en nyanserad insikt i hur de aktuella koalitionsavtalen fungerade eller fungerar i detalj. Efter debatten som uppstod kring Tidöavtalets påverkan på demokratiska värden, ställer det även frågan om det är ett nytt fall, eller om Tidöavtalet följer de tidigare vetenskapen kring koalitionsavtal? Om Tidöavtalet är ett nytt fenomen bör det avtalet inte omfattas av den befintliga teorin. Den utomvetenskapliga vinkeln i studien tar sin form i studiens syfte att granska styret i Sverige och utvärdera svensk demokrati. Mycket debatt har kommit att omfatta att det politiska landskapet har förändrats det senaste decenniet och då bör koalitionsavtalen ha förändrats med det, för att avtalen är en central del i hur en koalitionsregering styrs.

1.2 Bakgrund till partiernas ideologiska preferenser

Följande del, ämnar öka förståelsen för de svenska partiernas ideologiska hållning, deras preferenser, detta stärker eventuella tvister och motsättningar av politiska områden för respektive koalitionsavtal.

Socialdemokraterna är klassiskt till vänster i en vänster-högerskala, med fokus på sociala rättigheter som välfärd och arbetsmarknadspolitik. Miljöpartiet har kommit in från början som ett nischparti, med fokus på klimatfrågor, de har sedan från 2000-talet hamnat i en vänster-sida av politiken med exempelvis en positiv inställning till invandringsfrågor (Oscarsson & Holmberg, 2016, 268). Centerpartier är klassiskt ett

agrikulturellt parti, som sedan har förflyttats mer högerut politiskt i exempelvis ekonomiska frågor, men samtidigt har kvar miljöfrågor. Efter deras beslut av att inte samarbeta med SD har de återigen hamnat mer i mitten. Kristdemokraterna har en stark konservativ ställning inom policyområden. Moderaterna har en liberal syn på ekonomiska frågor, men en alltmer konservativ förflyttning kring sociala frågor från tiden i Alliansregeringen 2006 till Tidöregeringen (Oscarsson & Holmberg, 2016, 268). Liberalerna före detta Folkpartiet, är klassiskt ett mittenparti som rörde sig högerut med starkt fokus på utbildning, och skattepolitik. Sedan under Januariavtalet valde de att inte samarbeta med forna Alliansen då Liberalerna vägrade samarbeta med SD efter valet 2018. Liberalerna väljer dock att samarbeta med SD efter resultatet av riksdagsvalet 2022. De har fortfarande liknande preferenser kring skattepolitik, individuell frihet och utbildning som huvudfrågor (Bäck & Bergman 2016, 218 - 219). SD är ett nischparti som huvudsakligen fokuserar på lag och ordning, välfärd och kritiska till immigration. SD har inte obetydligt förändrat sin politik sedan de kom in i riksdagen efter valet 2010 (Oscarsson & Holmberg, 2016, 268). Cordon sanitaire har funnits mot SD som senare lyftes, då flera av partierna valde att samarbeta med partiet inför och efter valet 2022. Faktumet att partiet befunnit sig i cordon saintaire gör fallet mer intressant att undersöka.

2 Tidigare forskning

Kommande avsnitt ämnar presentera och redovisa forskning som utförts inom detta område innan studien slutförts. Forskningen är relaterad till koalitionsavtal och i vilken utsträckning det påverkar styret i en koalitionsregering.

En stor del av forskningen som förts på detta område består till stor del av kvantitativa fallstudier och hur de tar form i olika kontexter över hela världen. Mycket av den tidigare forskningen använder sig av teori-relaterade begrepp och variabler, något som har tagits i beaktning när relevant litteratur har sonderats efter.

Greene (2016) reflekterar i sin studie om hur “issue diversity” och ideologisk oenighet influerar koalitionsavtalen och dess regeringsstyrens långvarighet. Greene fokuserar i sin studie på mekanismer som kopplar samman koalitionspartiernas individuella ideologiska preferenser med deras gemensamma policy-skapande i koalitionsavtal. (Greene 2016) Studien menar vidare att partier med en mer divergerande politisk agenda lämnar stort förhandlingsutrymme i olika policyområden, samtidigt som partier med en smal politisk portfolio intensifierar den ideologiska skillnaden som partierna mellan förfogar över och besitter därmed en sämre förmåga att lyckas förhandla i aktuella policyområden. Greene kommer fram till att, genom en empirisk bevisning av 299 koalitionsstyren i 24 olika länder, “issue diversity” i partiernas politiska agenda reglerar förhandlingsutrymmet och ideologiska motsättningar samt debatter. Greene etablerar sin slutsats med att regeringar med partier som besitter en stor politisk portfolio fördelat över många policyområden förminskar risken att koalitionsavtal avslutas i förtid.

Warwick (2011) bygger sin studie kring koalitionsregering avhoppare och kan tolkas som en förlängning av Greenes studie, vilka typer av effekter som avhoppade eller upplösande partier får. Studien undersöker partier som hoppat av eller upplöst koalitionsregeringar i europeiska länder och kommer fram till att negativa påföljder

drabbar dessa partier, bland annat en minskad popularitet eller ett avskiljande från deras väljarkår.

Ovan presenterad litteratur ger en överblick i vilken typ av forskning som åstadkommit inom området: hur relationen inom en koalition kan se ut, men saknar aspekter kring hur koalitionsregeringar styrs. Denna studie ämnar snarare undersöka och lägga ytterligare fokus på centrala beståndsdelar i koalitionsavtal eftersom det påverkar i vår bemärkning regeringsstyren i en större utsträckning. Forskning kring koalitionsavtal inbegriper dessutom hur relationen ser ut i koalitionen men även hur den ska styras. Nästkommande forskning besvarar vad som har undersökts angående just koalitionsavtal.

Ytterligare en studie relaterad till denna undersökning är Falcó Gimeno (2014) som förklarar innebörden av koalitionsavtal som kontrollmekanismer och varför koalitioner använder dessa. Falcó Gimeno fokuserar på "preference tangentiality" som ett centralt instrument för att analysera motsättningar i koalitionsavtal. Författaren kommer fram till att kontrollmekanismer är av mindre betydelse i koalitionsregeringar som besitter partier med hög tangentiality och att incitamenten till att skapa ett koalitionsavtal som kontrollmekanismer tappar sin betydelse.

Timmermans (2006) behandlar koalitionsavtalen med utgångspunkt i policyområden där det är som störst ideologisk divergens mellan partier, skribenten lägger emphasis på att dessa områden är nyckeln för ett framgångsrikt samarbete mellan partierna och koalitionen långvarighet. (Timmermans 279) För att lyckas undvika konflikter på grund av ideologiska skillnader menar Timmermans att partierna bör förhandla om kontroversiella problem, och att använda koalitionsavtalen som mekanismer för att undvika konflikt och för att effektivisera koalitionen policy-handlande. (Ibid, 279)

Eichorst (2014) avhandlar frågan relaterat till varför partier skriver koalitionsavtal, undersökningen får fram en anledning att partier skriver koalitionsavtal för att det påverkar deras väljarstöd. Exempelvis används politiska frågor som är av låg konflikt-grad inom koalitionen och därmed anses vara enklare att avklara inom mandatperioden, och på så sätt plocka väljarstöd när det blir avklarat. För att de frågorna är låga i konflikt bör de inte vara speciellt detaljerade (Eichorst 2014, 98, 112). Texten

hävdar att “salience” av en fråga är viktig i skrivandet och utformningen av koalitionsavtal, partier kommer exempelvis inte att bråka med sina koalitionspartners om inte deras väljare anser att frågan är viktig, och om väljare finner den viktigt blir det av vikt för partiet att försöka göra sina väljare nöjda (Eichorst 2014, 106).

Den tidigare forskningen avhandlar centrala och viktiga komponenter i Klöver och Bäcks teori, dels kring tangentiality, ideologiska skillnader, dels hur avtalen används som koalitionsavtal, men det som gör att de inte är centrala i denna undersökningen är att Klöver och Bäcks teori är mer sammansatt där flera av dessa teorier får plats inom deras. Därför är Klöver och Bäcks teori mer relevant för att pröva på dessa fall.

3 Klöver och Bäckes koalitionsteori

I detta kapitel avhandlas Klöver och Bäckes teori kring koalitionsavtalens betydelse i att förhindra och kontrollera koalitionspartierna till att följa regeringens linje, och att det viktiga för att undersöka detta är genom att kolla på avtalets issue-attention. Klöver och Bäckes teori kommer från deras artikel från 2019 och kompletteras med deras bok skriven 2023. De centrala aspekterna av teorin kommer att redogöras för och hur de kan besvara frågeställningen utifrån materialet i denna undersökning. Det som undersöks och prövas med deras teori är issue-attention.

Primärt är “principal agent teorin” en central del av Klöver och Bäckes teori, den utgår från att det är en ‘principal’, en aktör som delegerar makt, inom denna kontext oftast en statsminister, som delegerar till en ‘agent’ en annan aktör som ska förvalta makten och realisera vad som bestämts (Klöver & Bäck 2019, 2000). Principal-aktören kan dock inte vara säker på att agent-aktören kommer genomföra aktionen som principal-aktören har begärt, utifrån den oklarheten kommer en vilja att begränsa och kontrollera. Detta med tanke på utgången av att agenten förmodligen har en egen agenda som den helst vill följa. Här uppstår en vilja kring kontrollmekanismer och detta genomförs via koalitionsavtal (Klöver & Bäck 2019, 2000).

Nu är grundorsaken till varför många partier föredrar att använda koalitionsavtal, syns i undersökningen från 2019 och 2023 då Klöver & Bäck slår fast att koalitionsavtal fungerar väl för att förhindra och att begränsa koalitionspartners agerande; avtalen används som kontrollmekanismer i koalitionsregeringar (Klöver & Bäck 2019, 1995 & Klöver & Bäck 2023, 173).

Issue-attention i Klöver & Bäckes teori skiljer sig från den tidigare forskningen, då de hävdar att det viktiga i koalitionsavtalen är hur splittrade de är och den förklarande variabeln är issue-attention (Klöver & Bäck 2019, 1997). Koalitionspartierna kommer fokusera och utforma kompletta och specifika överenskommelser angående policyer som

partierna inte är överens över. I den formen kan de begränsa sina partners och få dem att hålla sig till den politiken som har kommit överens kring. Vidare förklarar deras teori hur koalitionspartierna kommer främst fokusera på politik som partierna finner viktiga och där de inte är överens (Klüver & Bäck 2023, 173, 177). Partier vill inte behöva kompromissa för mycket av de policyer som de bryr sig om eftersom för många kompromisser leder till att ett parti får det svårt att uppfylla sina vallöften (Klüver & Bäck 2023, 178).

Klüver & Bäck introducerar sina hypoteser kring issue-attentions roll i utformningen av koalitionsavtal, vilka går ut på att uppmärksamheten påverkas av inom-koalitions-konflikter, som påverkat så kallat för joint salience det vill säga om parterna bryr sig om samma policyområden, och sedan preference tangentiality vilket är ett mått för hur deras policy preferenser överlappar, krockar eller inte vidrör varandra (Klüver & Bäck 2019, 2003, 2004). Koalitionspartners vill inte bråka med andra partier om det inte är politiska ämnen som de bryr sig om, men om de faktiskt bryr sig om samma frågor kommer partierna vilja av komma överens och därmed begränsa de andra partierna (Klüver & Bäck 2019, 1999 – 2008). På så sätt är issue-attention det bästa verktyget att mäta kontrollmekanismerna av ett koalitionsavtal enligt teorin.

Undersökningen ämnar att pröva Klüver & Bäck's teori relaterat till issue-attention av koalitionsavtal, för att pröva teorin behövs deras parametrar som används för att stärka deras teori från början att för att testa deras teori behöver den här undersökningen pröva samma aspekter som deras teori gör: Intra-konflikter, tangentiality, och joint salience.

3.1 Hypotes

Vår hypotes är att Klüver & Bäck's teori kring låg tangentiality i samband med intra-konflikt är missriktad. Att hög issue-attention i koalitionsavtalen inte enbart är ett tecken på intra-konflikt, utan istället partiernas joint salience i policyområdena.

4 Material

I följande segment kommer relaterat material och hänvisad litteratur att presenteras och beskrivas. Segmentet ämnar motivera valet av materialet och hur dess relevans tar sin form i undersökningen och frågeställningen.

Eftersom studien kommer avhandla en frågeställning som är av teoriprovande natur är det viktigt att materialet som kommer exponeras för den aktuella teorin, behåller en betydande och relevant roll som bearbetar teorin på ett rättvist tillvägagångssätt. Därför kommer en betydande del av undersökningen att förlita sig på politiska dokument som till stor del utgör grunden till vårt empiriska material.

Det materialet som främst ska pröva vår teori är, som tidigare nämnt, svenska koalitionsavtal som liknar sådana som Klüver & Bäck presenterar i deras författade artiklar. När Klüver & Bäck analyserar svenska fall och koalitionsavtal så utgår de ifrån regeringsförklaringar, vilket är varför den här studien också använder sig av dessa från 2006 och 2010 för att pröva deras teori. Januariavtalet från 2019 respektive Tidöavtalet från 2022 är format tydligare som koalitionsavtal och ska inte betraktas som regeringsförklaringar. (Klüver & Bäck, 2019, s.2025). Det är dock en skillnad mellan regeringsförklaringarna från 2006 och 2010 på ena sidan och 2018 så väl som 2022 på andra sidan. Regeringsförklaringarna är tal utfärdade av statsministern, samtidigt som koalitionsavtalen är skrivna avtal med punktlister av reformer som de vill införa. Trots att regeringsförklaringarna från de tidigare avtalet är tal, framgår det tydligt vilka policyområden de fokuserar på och riktlinjer för samarbetsformatet.

För att lyckas identifiera vad partier relaterade till respektive koalitionsavtal har förståndpunkter i relaterade policyområden så kommer flertalet valmanifest från 2006, 2010, 2018 och 2022 att analyseras. Urvalet av dessa valmanifest sker i anslutning till åren som är närmast koalitionsavtalen signering eftersom det blir tydligare att urskilja relevanta och samtida politiska inställningar hos partierna i varje policyområde som avhandlas i det

aktuella koalitionsavtalet. Valmanifesten från 2006 kommer därför att ställas mot alliansens regeringsförklaring samma år, valmanifesten från 2018 kommer att ställas mot Januariavtalet 2019 och slutligen kommer valmanifesten från 2022 användas mot Tidöavtalet.

Valmanifest är ett lämpligt val av material därför att själva konceptet är knutet till just nationella val och således tillhörande koalitionsavtal. Vidare är valmanifesten officiella dokument från partierna och därför inte färgade av individuella politikernas egna agendor eller politiska åsikter som under tal, eller debatter i riksdagen. Ytterligare en form av politiska dokument som skulle kunna användas istället för valmanifest är partiprogram, dessa innehåller politiska riktlinjer som partier arbetar efter på lokal och nationell nivå (Nationalencyklopedin, Partiprogram). Partiprogrammen författas sällan och omfånget av partiprogram som studien hade behövt är inte tillräckligt stor för att kunna applicera i samband med koalitionsavtalen. Relaterat till undersökningens analysenhet – koalitionsavtal – blir valmanifesten ett tydligt och avgränsat material. Valmanifest som material ger undersökningen en insyn i vad partierna vill fokusera på för politik, ofta relaterat till deras egna ideologiska tro.

Då joint salience är en central del i teorin som prövas, har denna aspekt av valmanifesten en positiv inverkan på valet av material, då ett valmanifest i någon mån är en prioritering av frågor som ett parti har tagit fram inför ett val. En eventuell risk med användandet av valmanifest som indikator för partiernas policyintressen är att med stor sannolikhet har partierna åsikter kring policyer som inte dykt upp under valrörelsen. Dessa åsikter kan bli till konflikter om de tas upp i författandet av koalitionsavtalet. Den risken finns, men den skiljer sig inte alltför mycket från en fallgrop med koalitionsavtalens förmåga att hantera nya policy-bråk som uppstår under pågående mandatperiod. Eventuella problem är möjligtvis att manifesten används för att vinna röster och inte nödvändigtvis är genomförbart praktiskt, men de beskriver vilken politik respektive parti ämnar uppnå vid en eventuell valvinst. Valmanifesten är ett lämpligt material för att undersöka vad de olika partierna – som undertecknar koalitionsavtal – anser att deras policy-ställning lyder under respektive mandatperiod.

Nästkommande avsnitt syftar till att kortfattat beskriva de politiska dokument som kommer att användas i studien.

4.1 Valmanifest & koalitionsavtal 2006

De politiska dokument som kommer avhandlas från 2006 är valmanifesten från de forna allianspartierna, dåvarande Allians för Sverige, Centerpartiet, Folkpartiet (nuvarande Liberalerna), Kristdemokraterna och Moderaterna. Tillsammans med detta material kommer regeringsförklaringen från samma år att användas, där några av de mest betydande policyområdena redovisas.

4.2 Valmanifest & koalitionsavtal 2010

Det huvudsakliga materialet som avhandlar detta avsnitt kommer att omfatta valmanifest från samma partier som 2006, men istället från 2010. Tillsammans med detta kommer även regeringsförklaringen från 2010 att användas. Materialet kommer behandlas på ett likvärdigt sätt som samma material från 2006. Det här var Alliansregeringens sista mandatperiod av två mellan 2006 och 2014, det var även alliansens sista mandatperiod som koalition på riksnivå då alliansen sprack 2019. (Nationalencyklopedin, Alliansen)

4.3 Valmanifest & koalitionsavtal 2018

Valmanifesten som kommer användas från 2018 är från partierna som var med och skrev under Januariavtalet: Centerpartiet, Liberalerna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Det finns skäl att ytterligare inkludera Vänsterpartiets valmanifest, eftersom de accepterade regeringen som släpptes fram i och med Januariavtalet men eftersom de inte var en signerade part eller direkt delaktig i avtalets innehåll så kommer deras valmanifest inte exponeras för analys och nyttjas i undersökningen.

4.4 Valmanifest & koalitionsavtal 2022

Materialet från 2022 kommer omfatta valmanifesten från samtliga partier involverade i Tidöavtalets skapande, det vill säga Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Valmanifesten kommer ställas mot Tidöavtalet, för att sätta partiernas tycken i rankade policyområden mot varandra och hur de tar sin form i Tidöavtalet, som beräknas vara koalitionsavtalet som regeringspartierna inklusive Sverigedemokraterna förhåller sig till.

5 Metod

I nästkommande avsnitt kommer studiens utförande att presenteras, metoden för att få fram resultat från det aktuella material som studien avser att analysera. Metoden som anses vara mest lämplig är kvalitativ textanalys, med hänvisning till dels hur vi vill utföra undersökningen, dels frånvaron av kvalitativ forskning inom området.

Den tidigare forskningen som presenterats är tillämpad på ett kvantitativt tillvägagångssätt. För att studien ska få större inomvetenskaplig relevans appliceras därför en kvalitativ textanalys på materialet. Materialet som ska exponeras för analys består till största del av politiska texter och dokument, ett omfång som passar kvalitativ textanalys. Undersökningen har inte heller en ambition av att generalisera resultatet utan att enbart induktivt betrakta materialet och dess individuella och unika förutsättningar, ytterligare en faktor som passar kvalitativa studier (Teorell & Svensson 2007, 11). Med tanke på att materialet har ett stort omfång har inhämtningen av det mest relevanta i materialet koncentrerats till noggrann läsning av allt material och dess segment, så väl som i att förstå i vilken kontext den ingår, egenskaper starkt förknippade med kvalitativ textanalys. (Bergström & Boréus 2018, 211).

En komparativ studie ger ökad insikt till vad som påverkar överenskommelser genom att jämföra likheter och skillnader med fall från verkligheten. Genom dessa jämförelser går det att tydligare urskilja samband mellan parterna (Teorell & Svensson 2007, 226).

Det går att framföra kritik mot valet av metod, kvalitativa studier har svårare att generalisera sina resultat, att fallen inte kan vara representativ utanför sina kontexter. (Bergström & Boréus 2018, 214). Däremot syftar inte denna studie på att kunna vara av god generaliserbarhet till andra avtal eller kontexter, utan enbart för att kunna pröva en försedd teori. Studien hade likväl kunnat applicerat en idéanalys på materialet för att enklare förstå och urskilja divergerande ideologier i koalitionsavtalen. Metoden lämpar

sig bra med politiska dokument framförallt med att jämföra mellan olika partier. Eftersom denna studie enbart är en teoriprovande sådan och inte ämnar undersöka fundamentala ideologiska skillnader i detalj. Tillsammans med att en enklare beskrivning av partiernas ideologiska ståndpunkter och prioriterade policyområden presenterats är inte en idéanalys nödvändig för att lyckas identifiera vad partierna tycker i enskilda frågor. För att pröva teorin hade en idéanalys förflyttat fokusområdet för mycket från teorin.

Studiens syfte kan beskrivas som att jämföra olika politiska dokument, närmare bestämt valmanifest, och hur delar av innehållet från dessa tar uttryck eller konstrueras i koalitionsavtalen. För att underlätta analysen av materialet och för att bidra till transparens i hur processen gått till, har ett kodningsschema som ett analytiskt verktyg etablerats. För att testa studiens kodningsschema och för att bidra till förbättrad validitet har vi utfört kodningen på ett valmanifest per år individuellt utan överläggning med varandra, för att vid ett senare tillfälle jämföra resultaten som vi kom fram till. På det här tillvägagångssättet så testar vi om det vi ämnar undersöka faktiskt undersöks på rätt sätt och bidrar till den vetenskapliga integriteten som studien strävar efter att uppnå. Det är en styrka att två individer har analyserat samma material och förbättrar uppsatsens resultat. Vid fall av olika bedömningar, vilket förekom sällan, diskuterades en rimlig bedömning fram - ytterligare en styrka av att arbeta i par.

5.1 Analysenheter & variabler

Undersökningens frågeställning och dess syfte är framfört, och med vilket material som det ska kunna besvaras på, i detta avsnitt kommer det att läggas fram på vilket sätt det ska ske analytiskt. En konceptualisering av viktiga begrepp och en operationalisering av mätbara koncept och variabler för undersökningen.

Det är en förklarande undersökning då den är teoriprovande av Klüver & Bäckes teori kring koalitionsavtal. Därav är *analysenheten* i denna undersökningen koalitionsavtalen: Tidöavtalet, Januariavtalet och Alliansens regeringsförklaring 2010 och 2006. Koalitionsavtalen är det centrala i teorin då de ger en förståelse kring hur

koalitionsregeringar styrs. Alternativa analysenheter kan vara själva koalitionsregeringarna men det är en annan undersökning och kommer inte att fungera för att pröva Klöver och Bäck's teori. En aspekt som bör tas hänsyn till är att en del av teorin och undersökningen av Klöver och Bäck är skriven ur ett perspektiv kring politiska system där det är mer ministerstyre. I dessa fyra fall som är inom svensk politik, är det inget ministerstyre, däremot finns det fortfarande en relevans med koalitionsavtal inom svensk politik. Argumenten för det är att de fortfarande skrivs av många koalitionsregeringar, att det blir allt vanligare med koalitionsregeringar i Sverige, och att det fortfarande finns problem med en enhetlig koalitionsregering trots att det inte är ministerstyre.

Följande variabler undersöks i studien:

- "Issue-attention"
- "preference tangentiality"
- "Joint salience"
- "Konflikter inom koalitionen"

Den oberoende variabeln: att partiernas fokusområden kommer påverka koalitionsavtalen utformning och avtalets issue attention. Den beroende variabeln blir: fokusområdena i koalitionsavtalen. Mycket fokus bör resultera i att det är mer kontrollmekanismer kring det policyområdet.

5.2 Konceptualisering

Inom den svenska politiken skrivs det inte rakt ut att det är "Coalition Agreements" eller den svenska översättningen koalitionsavtal, men det förekommer avtal som går igenom hur en koalition ska styras och vilka policyområden som ska genomföras under mandatperioden. Klöver och Bäck skriver även att i Sverige är det vanligt förekommande att sådana avtal ofta benämns som "regeringsförklaring" (Klöver & Bäck 2023, 51). Varför anser den här undersökningen att fallen som är valda bör räknas ingå som koalitionsavtal? Regeringsförklaringarna har de viktiga aspekterna som nämns i Klöver &

Bäcks teori och tidigare forskning. Avtalen avser vilken policy som regeringen ska arbeta för att införa, en plan för vilka policyförslag som ska läggas fram. Avtalen är tillgängliga för allmänheten, i förmodat syfte för att befolkningen ska veta om ett parti går emot avtalat policyförslag. Koalitionsavtalen är inte lagligt bindande och kan därför inte lagföras vid brytande av avtalet men att det ska kunna vid avvikelser få konsekvenser i väljarstöd.

Genom detta blir koalitionsavtalen en form av kontrollmekanism för koalitionsregeringen, om avtalet fungerar kommer det resultera i att regeringen är mer enhetlig. Som kontrollmekanism ska det resultera i den politik som regeringen beslutat kring. Det blir ett verktyg för att undgå problematik som kan uppstå med "principal-agent theory".

Issue-attention innebär att somliga policyområden blir mer diskuterade, främst att de blir mer specifika och detaljerade när det berör policyområden där koalitionspartierna inte är överens samt att partierna anser att området är viktigt. Det är via issue-attention som Klüver & Bäck anser att kontrollmekanismerna kan mätas.

Det berör då preference tangentiality vilket visar hur väl partiernas preferenser stämmer överens med varandra så väl som deras ideologiska distans eller närhet. När det förekommer låg tangentiality i koalitionsavtalet så står partierna långt ifrån varandra och risken för konflikt ökar, hög tangentiality innebär att partierna är överens. Kopplat till koalitionspartiernas närhet kring politiska frågor är även hur viktiga partierna anser att frågan är, i Klüver & Bäcks teori benämns det som joint salience, vilket är ett mått om partierna bryr sig om samma frågor.

5.3 Operationalisering

För att koncepten ska bli mätbara och kunna besvara frågeställningen måste det ske en operationalisering av koncepten. Det som ska undersökas är hur koalitionsavtal används och utformas utifrån kontrollmekanismer och på vilket sätt de bäst undersöks. Enligt Klüver och Bäck undersöks de bäst genom issue-attention. En operationalisering där

koncepten kopplas till materialet valt i denna undersökning och metoden av en komparativ fallstudie.

För att undersöka issue-attention måste policyområden undersökas mellan vad partierna tycker själva kring policyn, detta undersöks via deras valmanifest från respektive valår relaterat till koalitionsavtalen, jämföra det partiets egna vilja med de andra koalitionsparternas viljor kring det policyområdet. Där kommer det fram svar kring partiernas ideologiska närhet eller deras tangentiality. Sedan en jämförelse kring hur det specifika policyområdet avhandlas i koalitionsavtalet, där ska det bevisa eller motbevisa kring issue-attention i ett koalitionsavtal. Exempelvis, undersöka vad Liberalerna i deras valmanifest från 2022 säger kring invandringspolitik och jämföra det med vad Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Moderaterna skriver i deras valmanifest från 2022. Därefter vad det står i Tidöavtalet.

Nästa steg blir att utifrån hypotes hitta operationella värden som går att mäta för att få ett svar, sedan observera dessa med empiriska materialet, därefter ska det finnas empiriska svar på hur bra hypoteserna och med andra ord teorin var på att förklara det fallet (Hollis 2016, 60).

Tangentiality operationaliseras genom hur bra eller dåligt partiernas policypreferenser överlappar med varandra, testas genom att kolla på det specifika policyområdet i valmanifesten och sedan i avtalet. Joint salience avgörs genom att kolla på hur de beskriver policy-området i sina valmanifest? Exempelvis tyngd av ordval? Jämföra det mellan valmanifesten och sedan hur det blev i koalitionsavtalen. Konflikter kring policy inom koalitionen: Jämföra valmanifesten, om partierna inte håller med varandra bör de vara tydligt beskrivna och detaljerade i koalitionsavtalen. Om det inte är en konflikt bör de vara ganska korta i sin beskrivningarna i koalitionsavtalen.

5.4 Kodningsschema & kodningsfråga

Under följande segment presenteras studiens kodningsschema och kodningsfrågor som studien applicerat i undersökningen av materialet. Kodningen utgår ifrån några av de

policyområden som används i datasetet CMP/MARPOR, ett dataset som regelbundet används för att undersöka politiska sakfrågor i flera olika länder, men även till bakgrund mot avsnitt 1.2, där partikopplade policyområden presenterades. Materialet för kodningen är partiernas valmanifest, utifrån de resultaten kan det appliceras mot koalitionsavtalen och därefter pröva Klüver och Bäcks teori.

Policyområdena är relaterade till ovan från kapitel 1.2, nyckelorden har bestämts utifrån typiska begrepp relaterade till policyområdena inom svensk politik. Datasetet CMP/MARPOR används för att dubbelkontrollera att inga kontroversiella indelningar av policyområdet och nyckelorden har gjorts i undersökningen. Studien använder sig av en trestegsranking för att avgöra och indikera hur mycket partierna bryr sig om policyområdet. “Nej” innebär att ämnet inte alls presenteras, “Ja” betyder att ämnet behandlas men i begränsad utsträckning, “Mycket” innebär att ämnet redovisas genomförligt och med starka ord där nyckelorden är frekventa. Rankingen ska ge ett svar kring hur viktiga partierna anser att varje policyområde är och utifrån dessa kan en analys över hur “salience” är för de frågorna.

I undersökningen används olika parametrar som för över ett parti från ett ja till ett mycket. En är om just det policyområdet och sub-ordet, exempelvis “integration” ges ett eget eller nämns i rubriken till ett kapitel eller delkapitel. Det bedöms således som att partiet har lagt ett större fokus kring det området, tillbaka till exemplet kring “integration” har Moderaterna det som rubrik för ett av sina kapitel (Moderaterna 2022, 24). Ytterligare en parameter är att undersöka värdeladdade ord och meningar som nyckelorden används med, används starka meningar och påståenden tyder på att partiet bryr sig om den policyn mer. Den sista parametern som undersöks är antalet gånger nyckelordet används av partiet i deras valmanifest, har partiet skrivet ut ordet fler gånger tyder på en ökad betydelse för partiet. Antalet gånger meningarna eller orden används i manifesten ska bedömas proportionellt till manifestets längd, om det är ett kortare valmanifest behövs det inte användas lika många gånger medan om det är ett längre manifest bör det vara med fler gånger för att räknas som ett “mycket”. Med dessa parametrar får undersökningen bra verktyg för att mäta “salience”, då kontexter och innehållet av nyckelorden och policyområdet undersöks istället för att enbart mäta andel procent som en policy har.

5.4.1 Kodningsschema Saliency

Kodningsschema Saliency 1.1

Policyområde	Nyckelord	Ar						
		M	KD	L	C	SD	S	MP
Immigration	Utvisning							
	Asyl(-)							
	Integration							
	Upphållstillstånd							
	Anhöriginvandring							
	Gränskontroll							
Välfärd	Arbetsmarknadsinvandring							
	Äldreomsorg							
	Pension							
	Sjukvård							
	Effektivitet							
Kriminalitet	Jämlikhet							
	Bidrag (a-kassa - soc. etc.)							
	Gängkriminalitet							
	Trygghet							
	Straffrätt							
	Skuggsamhälle							
Skatter	Hemliga tvångsmedel							
	Ungdomskriminalitet							
	Visitationzoner							
	Sänka							
Skola	Höja							
	Fördelning							
	Betyg							
	Lov/ledighet							
	Högskola							
Klimat & Miljö	Elevstöd							
	Lärare							
	Friskola							
	Klimatinställning							
	Miljömål							
	Grön							
Arbetsmarknad	Hållbar							
	Fossilfri							
	Energikraft							
	Skatter relaterat till omd							
	Anställningsskydd							
	Arbetslöshet							
	Nystartsjobb							
Individuell frihet	Arbetsgivare							
	ROT & RUT							
	Lönetagare							
	Arbetsmarknadsinvandring							
	HBQT+							
Individuell frihet	Aborträtt							
	Valfrihet							
	Jämställdhet							
	Ekonomisk frihet							

5.4.2 Kodfrågor för tangentiality

Frågorna som undersökningen använder sig av mäter tangentiality mellan partierna i valmanifesten. Dessa frågor ska hjälpa oss att se om det är någon överlappning och om de förhåller sig till varandra. Genom att ställa samma frågor till varje partis valmanifest ökar den vetenskapliga integriteten.

1. Tar partiet upp frågan i valmanifestet? Ja eller nej? Hänvisa till kodningsschema salience.
2. Hur beskrivs problemet?
3. Hur vill man lösa problemet?
4. Håller de med varandra?
 - i. Vilka är på samma sida?
 - ii. Vilka är på andra sidan?

Efter att kodningsschemat och kodfrågorna applicerats på materialet så finns det ett resultat kring hur hög salience och tangentialityn är. Utifrån det resultatet kan en analys utföras kring issue-attention och därifrån kan koalitionsavtalen börja analyseras och öppna upp för slutsatsen om hur teorin lämpar sig mot fallen. Inomkonflikter behöver inget eget kodningsschema då svaren från kodningsschema och -frågor från joint salience och preference tangentiality ger oss svaret kring om det är en konflikt kring ett policyområden inom koalitionen.

6 Resultat

Följande avsnitt ämnar presentera resultatet från vår kodning av samtliga valmanifest. Resultatet kommer att presenteras i kronologisk ordning och ta avstamp från 2006 och avslutas med 2022. Alla bedömningar för joint salience redovisas i bilag 1, 2, 3 under kapitel 10.

6.1 Joint salience valet 2006

Valet 2006 vanns av Allians för Sverige, valmanifesten som de samarbetande partierna i alliansen publicerade innan valet var av olika omfattning. Valmanifesten skiftar betydligt i storlek och hur de väljer att formulera sig, exempelvis är Kristdemokraternas valmanifest 5 sidor långt, samtidigt som Folkpartiets motsvarighet sträcker sig till 32 sidor. För att bedöma joint salience mellan partierna måste valmanifesten ställas i proportion mot varandra, för att med hjälp av kodningsschemat bidra till en noggrann bild av hur policyområden och relevanta nyckelord presenteras i valmanifesten.

Till att börja med är joint salience hög i policyområden som avhandlar *välfärd*, *skatter* och *arbetsmarknad* men även till viss del *individuell frihet*. Nyckelordet i policyområdet välfärd som får mest uppmärksamhet i respektive valmanifest är äldrevårdssorg där det råder joint salience. Samtliga partier berörs mycket av de äldres situation i landet och påpekar att en förbättrad situation för landets äldre pensionärer är nödvändig, Folkpartiet har exempelvis tillägnat ett helt kapitel åt “äldresatsningen” där lösningen på situationen för Sveriges äldre redovisas genomgående, (Folkpartiet, 2006, 15) även sjukvård och bidrag är nyckelord relaterade till välfärd som uppmärksammas mycket i valmanifesten. Under skatter är samtliga partier måna om att betona att sänkning av skatter är av vikt om de skulle komma till makten. Hög salience hittas alltså även här under nyckelordet “sänka”. Arbetsmarknad är även ett policyområde som besitter många

nyckelord och som har hög frekvens i manifesten, framförallt arbetslöshet, nystartsjobb, arbetsgivare och löntagare men även arbetskraftsinvandring.

Arbetsmarknad kan även beräknas vara det policyområde där joint salience är som högst, där större delen av nyckelorden har kodats i "ja" eller "mycket". Arbetslöshet exempelvis, beskrivs som Sveriges största samhällsproblem, den bedöms vara "rekordstor" (Folkpartiet 2006, 2) och anses stå i relation av många andra av de problem som betonas i valmanifesten, såsom exempelvis utanförskap, bidragsfusk eller kriminalitet. (Allians för Sverige, 2006, 6-8) KD beskriver i sitt valmanifest att arbetslösheten bland ungdomar "ska bekämpas med kraft", (Kristdemokraterna, 2006, 3) för att poängtera problemets nödvändiga uppmärksamhet. Vidare anser Centerpartiet "massarbetslösheten" som "en av samhällets viktigaste utmaningar" eftersom den, trots en rådande högkonjunktur 2006, är allvarligt utbredd i samhället. (Centerpartiet, 2006, 3).

6.1.1 Tangentiality valet 2006

Av samtliga partier bedöms arbetslösheten vara det största problemet i det svenska samhället, ett djupt rotat problem som anses prägla arbetsmarknaden och ha konsekvenser som leder till andra samhällsproblem. Särskild hänsyn ges till ungdomsarbetslösheten, i samtliga valmanifest finns det en tydlig överensstämmelse att det är ett akut problem som måste tas hänsyn till. Lösningen på problemet presenteras olika beroende på vilket valmanifest man läser, men överlag råder det hög tangentiality i manifesten. Där partierna håller med varandra i preferenserna på hur problemet ska lösas.

Ett eventuellt konfliktområde som går att identifiera i kodningen av valmanifesten är frågan om HBTQ-personers rättighet till giftermål. Samkönade äktenskap var inte lagligt när manifesten författades och KD skrev i sitt valmanifest "Äktenskapet, som är den stabilaste samlevnadsformen, ska bevaras i nuvarande form" (Kristdemokraterna, 2006, 2) Detta kan tolkas som att det finns ett motstånd till samkönade äktenskap, trots att det står i begränsat omfång. FP, M och C skriver samtidigt att diskriminering av personer med bland annat avvikande sexuell läggning måste bekämpas, något KD inte nämner i sitt manifest. Här kan det förekomma en låg tangentiality eftersom partiernas preferenser inom ett policyområde överlappar.

6.2 Joint salience valet 2010

Inför valet 2010 ser vi en del policyområden där samtliga partier för koalitionen Alliansen är fokuserade på. Gällande *sjukvård* och *äldreomsorgen* uttrycks högt fokus från tre av partierna KD, FP/L och M. Andra områden där vi ser ett stort fokus är vid *Klimatet* där Centerpartiet är mest fokuserade men de andra partierna fokuserar även dem på detta område. *Arbetsmarknaden* fick stort utrymme och främst arbetslösheten där alla fyra partier fick “mycket”, det andra ämnet som alla partier fick “mycket” på är “sänkta skatter”. Slutligen fick även *jämställdhet* och *ekonomisk frihet* tre “mycket” av FP/L, C och M på båda medan KD fick ett “ja” på de områdena.

Kristdemokraterna benämner arbetslösheten så här: “(...) i Sverige är oacceptabelt hög och måste bekämpas med kraft.” (Kristdemokraterna 2010, 2). KD har även en kapitelrubrik som avhandlar arbetslösheten, totalt nämner de det sju gånger (Kristdemokraterna 2010, 2–4). KD får ett “mycket”. Folkpartiet liberalerna använder även de arbetslösheten i en av deras kapitelrubriker, de fokuserar mycket på ungdomsarbetslösheten som de ser som ett stort problem (Folkpartiet liberalerna 2010, 16). Folkpartiet får ett “mycket”. Centerpartiet fokuserar även dem på ungdomsarbetslösheten och ser likt de andra Allians-partierna arbetslösheten som ett stort problem som måste lösas, C tror och vill ha en mer rörlig arbetsmarknad för att bekämpa detta, totalt nämns arbetslöshet 10 gånger i manifestet (Centerpartiet 2010, 3, 4, 5). I Alliansens gemensamma valmanifest och även det enda manifestet som Moderaterna släppte till offentligheten inför riksdagsvalet 2010 nämns arbetslöshet i 20 olika meningar (Alliansen 2010, 4–31). De ska ”bekämpa arbetslösheten” och återigen är ungdomsarbetslösheten ett stort problem, på totalen får valmanifestet ett “mycket”.

6.2.1 Tangentiality valet 2010

Generellt sätt går det inte att tyda en tangentiality som bör vara en grund till en konflikt inom koalitionen via deras valmanifest. De områden som fokuseras på av partierna håller koalitionen oftast med varandra kring vad lösningen kan vara, åtminstone att deras förslag på lösningar inte är motstridiga varandra. Det är även bara ett fåtal ämnen som tas

upp i ett partimanifest som inte är en del av Alliansens valmanifest, dessa är: *Upphållstillstånd* och *HBTQ+*. Visar på en samstämmighet mellan just dessa koalitionspartier inför detta val. Sedan är partierna uppdelade i vilka områden de anser mest viktiga, men de står inte på olika sidor. Det är således en genomgående hög tangentiality.

6.3 Joint salience valet 2018

Valet 2018 resulterade i en regeringsbildning som tog form under januari 2019, då de liberala mittenpartierna, Liberalerna och Centerpartiet, släppte fram en socialdemokratisk och miljöpartistisk regering. Regeringsbildningen mynnade ut från ett etablerat koalitionsavtal parterna emellan som dikterade de policyområden och politiska preferenser som regeringen skulle styra med hänsyn till. Avtalet kom bl.a. att kallas för Januariavtalet och redovisade en 73 punkter lång lista över hur styret av Sverige skulle dikteras, avtalet höll fram till 2021 när Liberalerna lämnade avtalet. (Nationalencyklopedin, Januariavtalet)

Policyområden som står ut med extra betoning i partiernas valmanifest från 2018 är *välfärd*, *skatter*, och *klimat & miljö*. Högst uppmärksamhet och tydligast salience dedikeras till *välfärden* och framförallt sjukvården där Liberalerna, Centerpartiet och Socialdemokraterna avhandlar nyckelordet “mycket”. Hög salience beträffas även under policyområdet skatter, där partierna primärt ägnar fokus på “sänka” och “höja”, C är kodat som “mycket” under sänka, samtidigt som alla andra partier har kodats som “ja”, ett liknande fall går att utläsa under “höja” där MP får “mycket” medan de andra parterna får ett “ja”. Slutligen, behandlas klimat & miljö genomgående av MP och får “mycket” på samtliga nyckelord, de andra partierna behandlar även de området, men inte i samma utsträckning som MP. Även “trygghet” som nyckelord under kriminalitet är av specifikt intresse, eftersom två av fyra har kodats som “mycket”.

“Trygghet” benämns som sagt med hög frekvens och i olika kontexter i samtliga valmanifest, Centerpartiet använder sig av meningen “Framåt för ökad trygghet” som en underrubrik med ett följande segment som innehåller “trygghet” 9 gånger kopplat till

kriminalitet, med tanke på manifestet storlek (19 sidor) beräknas det som “mycket” (Centerpartiet, 2018, 10-12) Liberalerna använder nyckelordet “trygghet” genomgående och har en kapitelrubrik som lyder “Värna rättstaten och tryggheten”, de använder ordet i många värdeladdade meningar, som exempelvis “En av de största orättvisorna är istället de stora skillnaderna i trygghet”. (Liberalerna 2018, 19) Vidare menar L att en bristande trygghet kan vara orsaken till flera andra samhällsproblem såsom kriminalitet eller arbetslöshet, i detta segment gav “trygghet” 7 träffar och med tanken på de sammanhangen som ordet visar sig i blir kodningen “mycket”. S har ordet “trygghet” i sitt valmanifest men nämner det bara 5 gånger i koppling till kriminalitet och får därför ett “Ja”. MP använder sig av ordet “trygghet” minst och endast tre gånger i en kontext med kriminalitet som bakgrund, med tanke på deras längd på manifestet så klassificeras det endast som ett “Ja” i kodningsschemat.

6.3.1 Tangentiality valet 2018

Ett problem eller en aspekt inom ”invandring” som tas fram är arbetskraftsinvandringen, markerat som ett nyckelord under det relevanta policyområdet så är det en faktor som exponerats för analys i kodningen. Ett nyckelord där i alla fall två av partierna har motsträviga uppfattningar. Socialdemokraterna och Centerpartiet lyfter fram ”arbetskraftsinvandring” som en del av lösningen till segregationen, som av samtliga partier lyfter fram som ett problem. Partierna har dock olika syn på arbetskraftsinvandring, MP men framförallt C vill ha en öppen arbetskraftsinvandring för både låg- och högkvalificerade arbeten (Centerpartiet 2018, 13) medan S vill minska arbetskraftsinvandringen för lågkvalificerade jobb, för att istället prioritera redan arbetslösa svenskar för dessa jobb. (Socialdemokraterna, 2018, 15).

Partierna håller med varandra i klimat & miljö, även om Miljöpartiet i mycket större utsträckning behandlar policyområdet i detalj och kodas därför som “mycket” under samtliga nyckelord. Det råder joint salience i några av nyckelorden, det syns framförallt under energikraft där, förutom Miljöpartiet har Liberalerna och Centerpartiet kodats som “mycket”. Här går det att tyda att det finns en låg tangentiality eftersom partierna har olika uppfattning om i vilken utsträckning kärnkraft ska försörja Sverige

med el. Där vill Miljöpartiet minska kärnkraften samtidigt som framförallt Liberalerna vill värna om den. (Miljöpartiet 2018, 27 & Liberalerna 2018, 21)

Sjukvården är ytterligare ett nyckelord som vi hittar hög salience i, partierna är rörande överens, särskilt Miljöpartiet och Centerpartiet som vill miljardsatsa på sjukvård inom kommuner & landsting. Centerpartiet vill dock upprätta ett belöningssystem för dessa, där regioner som förbättrar sina kötider och vårdgarantier belönas, samtidigt som Miljöpartiet vill höja anslaget utan inslag av incitament. (Centerpartiet 2018, 11 & Miljöpartiet 2018, 15) Här finns det tendenser till en låg tangentiality.

6.4 Joint salience valet 2022

Det är vid hög salience hos många av partierna som teorin påstår att det kan uppstå konflikter. Vi ser det vid policyområdet *kriminalitet*, främst där vid gängkriminalitet, ungdomskriminalitet, straffrätt och trygghet. *Migration* och där vid nyckelorden: integration, utvisning och asyl. *Välfärd*: Bidragsrelaterat, sjukvården och äldreomsorg. Sedan är det sista relaterat till *Klimat* och då främst energikraft.

Gängkriminalitet är ett kapitelnamn i Moderaternas valmanifest och nämns flera gånger. Det benämns även som ett stort samhällsproblem (Moderaterna 2022, 10-15). Därav har Moderaterna kategoriserats som "Mycket" i rankingsystemet. Kristdemokraterna får ett "ja" då gängvåldet nämns men inte alltför många gånger, KD har fokuserat sitt valmanifest på andra punkter (Kristdemokraterna 2022, 2, 6, 7). Liberalerna får ett "mycket" då de nämner gängkriminalitet då det är med i deras första del och beskrivs som ett stort och viktigt problem att handskas med i Sverige, sedan kommer det upp flera förslag på hur det bör åtgärdas (Liberalerna 2022, 1, 2, 7). Sverigedemokraterna får även de ett "mycket", det nämns flera gånger och den kriminella vågen anses vara ett stort problem (Sverigedemokraterna 2022, 8-9).

Ytterligare fall är *Bidrag*, KD nämner det inte i sitt valmanifest och får ett "nej" men de andra partierna får alla ett "mycket". SD vill stärka A-kassan: "Tryggheten för den som drabbas av arbetslöshet ska öka." (Sverigedemokraterna 2022, 6). Samtidigt

nämner de bidrag flertalet gånger i samband med att utrikes födda och invandrare bör begränsas i sina möjligheter att få tillgång till bidrag, samt att de bör vara mer prestationsbaserade (Sverigedemokraterna 2022, 6, 7, 9). Därav har SD bedömts till ett "mycket". Moderaterna nämner bidrag på 28 olika platser i deras valmanifest, flertalet i samband med att många utrikes födda går på bidrag och att det är ett utbrett problem i landet, de använder statistik som påstår att 700 tusen invandrare inte kan försörja sig själva (Moderaterna 2022, 3, 4, 6, 7, 9, 14, 15, 25, 26, 28). Det är även med i underkapitel-rubriken: "Fler ska bidra i stället för att leva på bidrag – vi ska återupprätta arbetslinjen" (Moderaterna 2022, 6). M får "mycket" under kategorin bidrag. Liberalerna får även dem ett "mycket", de likt Moderaterna vill sänka bidragen för att främja arbetsmarknaden och få fler medborgare sysselsatta. "Bidrag" nämns 13 gånger men då Liberalernas manifest är kortare i antal sidor bör även det tas i beaktning. De diskuterar även saker som studiebidragen och klimatbidrag, återigen vill de införa bidragsreformer i Sverige (Liberalerna 2022, 1, 5, 7, 11).

6.4.1 Tangentiality valet 2022

Utifrån partiernas valmanifest har det gjorts en bedömning kring vilka politiska områden som har en hög joint salience, nästa del blir en undersökning av hur dessa områden är eventuella konfliktområden utifrån deras tangentiality. De politiska områdena är: migration, bidrag, energikraft, kriminalitet.

Energikraften håller partierna med varandra, de vill se kärnkraften byggas upp samt att kommuner ska ha kvar sitt självbestämmande kring utbyggnaden av vindkraften, således en hög tangentiality rörande ämnet. Kriminalitet är ett område med hög joint salience, med förslag kring ungdomskriminalitet, gängkriminalitet och straffrätt. Partierna är i stora drag överens vad problemen är och hur de ska lösas, vilket är att många straff ska ökas, därav har de en hög grad av tangentiality (Liberalerna 2022, 7 & Moderaterna 2022, 10 - 15 & Sverigedemokraterna 2022, 8, 9). Bidrag, M och SD vill göra välfärden och bidragen mer prestationsbaserade för utrikesfödda (Moderaterna 2022, 25). Däremot vill SD att A-kassan ska höjas och vara ett starkare skyddsnät. (Sverigedemokraterna 2022, 6, 7, 9). Liberalerna vill att färre ska gå på bidrag (Liberalerna 2022, 1, 11). Det

finns en del samklang mellan partierna här, samtidigt som det kan finnas delar inom området där en låg tangentiality kan råda.

Migrationen blev ett policyområde som de flesta partierna i koalitionen lade ner mycket energi på. Moderaterna fokuserar främst på asyl och integration och sedan en del kring utvisningar och uppehållstillstånd. M har en linje kring att den ”dåliga” integrationen är en huvudanledning till många negativa saker med samhället idag som arbetslöshet, bidragsfusk och en ökad kriminalitet (Moderaterna 2022, 24, 25,). Moderaternas lösning är att ”kraftigt öka utvisningar” (Ibid 29), och att asylinvandringen ”behöver minska kraftigt...” (Ibid 24). Sverigedemokraterna har fokuserat mycket på migration i deras valmanifest. De vill likt Moderaterna minska asyl-intagandet och utvisa fler människor, de nämner även att Sverige ska införa ett ”storskaligt återvändande” (Sverigedemokraterna 2022, 11). SD och M går att benämna som att de är på samma sida enligt valmanifestet gällande detta policyområde. Liberalerna skriver det här kring asyl: ”asylrätten ska värnas där den med asylskäl ska stanna och den utan skäl lämnar landet.” (Liberalerna 2022, 16). Det är eventuellt ett område det kan råda låg tangentiality.

7 Analys

Följande segment ämnar undersöka våra resultat i tidigare avsnitt och applicera dessa på vårt analysmaterial, regeringsförklaringar och koalitionsavtal.

7.1 Regeringsförklaring 2006

Med tanke på att alliansens partier i stor utsträckning är överensstämmande med varandra i valmanifesten är chansen för att finna intra-konflikter angående divergerande policypreferenser låg. Tangentiality är därför hög, eftersom nästintill inga diametrala uppfattningar inom policyområden med hög och joint salience kan hittas. Dessa områden är framförallt skattesänkningar, arbetsmarknad, ungdomsarbetslöshet och välfärd.

Däremot går det att tyda meningsskiljaktigheter av lägre tangentiality inom samkönade äktenskap som tidigare nämnt under 6.1.1. Det råder hög joint salience gällande policyområdet individuell frihet och nyckelordet valfrihet så väl som HBTQ+. Partiernas preferenser har en risk att överlappa med varandra, eller att krocka, vilket hade åstadkommit en låg tangentiality som i sin tur resulterat i att stor uppmärksamhet riktats mot problemet i fråga, specifikt samkönade äktenskap. Det krävs dock en djupare kvalitativ undersökning av dessa motsättningar för att förstå konflikten, en metod som denna studien tillämpar. Kristdemokraterna motsatte sig en legalisering av samkönat äktenskap fram till dess legalisering 2009, samtidigt som resterande partier i Allians för Sverige värnade om “allas rätt mot diskriminering och likhet inför lagen” i sina valmanifest något som inkluderade människor med avvikande sexuell läggning än den heteronormativa. Vidare i regeringsförklaringen så nämns dels inte hur KD vill bevara den dåvarande formen av äktenskapet¹ och dels inte hur resterande partier i alliansen ska verka för “allas likhet inför lagen”. Istället betonas det att varje människas okränkbara

¹ Den dåvarande formen av äktenskap hänvisas till Kristdemokraternas valmanifest 2006 alternativt till underrubrik 6.1.1 s. 23

värde ska respekteras (Reinfeldt 2006, 1) Det kan därmed tolkas att frågan inte är tillräckligt viktig för att behandlas under valet och att ingen part är bekväm med att föra frågan vidare, alternativt för att inte skapa osämja eller intra-konflikt i Alliansen.

Arbetsmarknaden är det dominerande inslaget i regeringsförklaringen från 2006, frågor och problem som rör arbetsmarknaden grundar sig främst i ungdomsarbetslöshet. Det går att hitta joint salience i nyckelordet "nystartsjobb" och "arbetsgivare" för att lyckas lösa problemet, att göra det enklare för ungdomar att etablera sig på arbetsmarknaden genom att uppföra sänkta arbetsgivaravgifter på nystartsjobb för att göra det billigare att anställa unga. Problemet och lösningen redovisas tydligt i regeringsförklaringen men inte ingående och detaljerat, vilket tyder på en samklang partierna mellan. Joint salience och en hög tangentiality i respektive valmanifest orsakar detta. Något som visar enlighet med Klüver & Bäcks teori.

Ytterligare ett området som avhandlas flitigt i regeringsförklaringen är frågan om en förbättrad äldrevårdsorg. Det nämns över 12 gånger och hur situationen för de äldre ska se ut under deras styre förklaras i detalj. (Reinfeldt 2006) I takt med joint salience i valmanifesten så råder det också hög tangentiality kring äldrevårdsorgen, Folkpartiet och Kristdemokraterna vill bland annat avskaffa stopplagen för att förkorta vårdköerna och ge möjligheten att äldre ska få välja seniorboende, en aspekt som avhandlas i regeringsförklaringen (Folkpartiet 2006, 25 & Kristdemokraterna 2006, 3). Det finns hög tangentiality, men ändå får området mycket text och issue-attention, det kan förklaras av att deras joint salience är så pass hög vilket kan resultera i längre segment för att visa att de kan lösa problemet.

7.2 Regeringsförklaring 2010

Via valmanifesten inför riksdagsvalet 2010 finns det ett antal områden där det råder ett joint salience för koalitionspartierna, politiska områden som de fyra allianspartierna har fokuserat på och därmed signalerat att de anser är viktiga områden. Dessa områden är bland annat arbetsmarknaden, sänkta skatter, sjukvård och äldreomsorg, klimatet, jämställdhet och ekonomisk frihet. Rörande hur partiernas tangentiality ser ut gällande

dessa frågor ovanför visar på en hög tangentiality där partierna inte verkar ha konfliktområde kring dessa frågor då de är överens för det allra mesta kring problem och lösningar. I nästkommande del ska resultatet från partiernas valmanifest analyseras gentemot utformningen av deras regeringsförklaring 2010.

I Alliansens regeringsförklaring är det ett stort utrymme och text som läggs på deras arbetsmarknadspolitik, främst kring hur lägre skatter – både inkomstskatter och arbetsgivaravgifter – ska minska arbetslösheten (Reinfeldt 2010, 4, 5, 6). Arbetsmarknadsfrågor är det som får mest fokus i hela regeringsförklaringen, samtidigt fick det en stor del av partiernas valmanifest. Det går således att dra en koppling till att den ökade joint salience det området fick resulterade i att regeringsförklaringen gjorde ett mer utförligt skrivande kring arbetsmarknaden i deras koalitionsavtal. Det går inte att tyda att det har varit någon låg tangentiality kring policyområdet via materialet och resultatet, som enligt Klüver och Bäckes teori bör resultera i en intern konflikt som i sin tur bör göra att ämnet blir mer fokuserat i koalitionsavtalet.

Vidare tas politiska områden som är höga i deras joint salience upp i deras koalitionsavtal, liksom klimatet, sjukvården och äldreomsorgen. De ges en del utrymme och är utförliga, vilket tyder på att joint salience påverkar mängden energi och utrymme som ett politiskt område ges i koalitionsavtalen. Det finns en punkt som märkbart avskiljer från detta resultat och det är gällande *jämställdhet*. Det fick höga värden i joint salience med C, FP/L och M har “mycket” medan KD fick ett “ja”, de har en hög tangentiality vilket bör resultera i att det inte ska bli en konflikt inom koalitionen. Det kan vara en förklaring till varför jämställdhet inte är utvecklat i koalitionsavtalet, för det har inte funnits någon intern konflikt rörande ämnet, trots en hög joint salience. Koalitionspartierna har genomgående i deras valmanifest en hög tangentiality vilket tyder på en bra sammanhållning mellan partierna. Det kan även vara så att konflikthanteringen inom Alliansen har skett bakom lyckta dörrar och inte ute i det öppna. Detta kan förklaras av att de innan valet ställer upp som en koalition som vill styra tillsammans, det kan ha setts som fördelaktigt att verka sammanhållna för att maximera sitt väljarförtroende.

7.3 Januariavtalet 2019

Partierna som la grunden för Januariavtalet 2019 har hög joint salience men låg tangentiality i vissa policyområden där joint salience råder. Höga värden i joint salience går bland annat att se i “lärare”, “sjukvård” och “skatter”. Med tanke på att partierna är ganska divergerande i hur de prioriterar olika policyfrågor så väl som deras oliktankande i frågor som bland annat avhandlar klimat & miljö men även i andra frågor som arbetskraftsinvandring. Hög issue-attention bör alltså dedikeras till dessa tre i Januariavtalet med Klöver & Bäcks teori som bakgrund.

Nyckelord som behandlas genomgående i januariavtalet är bland annat lärare, där det råder joint salience men hög tangentiality. En förbättrad situation för lärare tillägnas mycket uppmärksamhet i Januariavtalet, skolan behandlas i 9 detaljerade punkter av 73 där läraryrket är ett dominerande tema. Liknande fall kan identifieras i segment som avhandlar “sjukvård” och “skatter”. Sjukvården har ett eget segment med 10 längre punkter och skatter avhandlas inom olika kontexter under 11 punkter. (Januariavtalet, 2018) Dessa tre policyområden dominerar Januariavtalet och kan bevisa att hög issue-attention inte bara är en produkt av låg tangentiality, istället kan det existera som ett resultat av hög joint salience. Alltså, att alla partier bryr sig om policyområdet som därefter resulterar i längre och mer utförliga segment och behöver därför inte vara en indikator på att partierna varit oense eller haft överlappande intressen, vilket resulterat i interna motsättningar i koalitionen. Däremot finns det exempel som visar på åsiktsskiljaktigheter i Januariavtalet.

MP och C ville ha en öppen arbetskraftsinvandring för att öka den svenska tillväxten, där framförallt C betonade att både hög- och lågkvalificerad arbetskraft skulle öka. Socialdemokraterna önskade istället att minska alla typer av arbetskraftsinvandring, vilket bidrog till låg tangentiality mellan parterna. I Januariavtalet är det låg issue-attention på arbetskraftsinvandring där det endast nämns i 1 av totalt 73 punkter, där det nämns att dåtida regler ska värnas. Socialdemokraterna verkar dock ha vunnit frågan, dels eftersom punkten redogör att ett särskilt visum ska uträttas för högkvalificerade yrken, dels eftersom arbetskraftsinvandringen minskade efter 2019.

([arbetskraftsinvandring](#), 2021) Ett liknande och betydligt mer omfattande segment kan dock identifieras som avhandlar nyanländas snabba åtkomst till arbetsmarknaden.

Miljö & Klimat har hög issue-attention i Januariavtalet, i ett segment bestående av 10 utförligt presenterade punkter framgår det att flertalet utredningar ska tillsättas av den dåvarande regeringen för att kunna slå fast i hur miljöpolitiken ska regleras och vilka de bästa vägarna att gå är. (Januariavtalet, 2018 s 7-9) Med tanke på att parterna var oense om kärnkraften, som för övrigt inte nämns i JA, är det föga förvånande att avsnittet fått mycket uppmärksamhet av partierna och visar låg tangentiality, i form av långa punkter. Miljöpartiet använder starka ord när kärnkraftens avveckling presenteras, "Det enda som är säkert med fossil energi och kärnkraft är att de snarast behöver fasas ut". (Miljöpartiet 2018, 27) Samtidigt som Liberalerna vill värna och förlita sig helt på den, enligt Klüver & Bäck skulle det här segmentet ha högre issue-attention men kärnkraften får inget utrymme i Januariavtalet.

7.4 Tidöavtalet 2022

Från resultatet ovan i kapitel 6.4 var det politikområdena migration, kriminalitet, energikraften och bidrag som gavs mest energi från partiernas sida. Vidare i koalitionsavtalet är det migrationen som är mest utförligt, migrationen får störst utrymme av alla policyområden, det policyområde som får näst mest uppmärksamhet är kriminaliteten.

Kriminaliteten har ett stort fokus i koalitionsavtalet, med många förslag, somliga är mer utförligare än andra, medan andra punkter som straffrätt, ungdomskriminalitet har flertalet förslag, även gängkriminalitet har ett stort fokus (Tidöavtalet 2022, 19-28). Det är mycket issue-attention inom området. Vi har sedan tidigare nämnt att det är en hög grad av joint salience hos koalitionspartierna. Deras tangentiality är hög. Partierna håller med varandra kring relativt många saker som att skärpa straffen för brott, och införa nya åtgärder för att bekämpa gängkriminaliteten, genom exempelvis införandet av hemliga tvångsmedel där SD och M främst förespråkar förslaget, men även L har gått med på det. Det finns således en koppling i policyområdet kriminalitet att en hög joint salience leder

till ett utförligare issue-attention i detta fall, och att joint salience har en större betydelse för utförligheten än vad tangentiality har.

Migrationen har en hög joint salience bland koalitionspartierna. Det är även en hög issue-attention kring migrationen, med många förslag på reformer. Där det inte är enbart hög tangentiality för hela policy området, Liberalerna skiljer sig mest från SD i migrationsfrågorna. SD använder sig av ett språkbruk som signalerar att de vill begränsa och skärpa migrationen till Sverige allra mest, medan Liberalerna har en ståndpunkt där invandringen bör minska men att asylintaget ska vara i linje med att "asylrätten ska värnas..." (Liberalerna 2022, 16 & Sverigedemokraterna 2022, 6 - 11). Således har migrationen en hög joint salience och i vissa fall en låg tangentiality. Ett undantag är att i partiernas valmanifest nämns gränskontroller knappt, endast SD nämner det, alltså har det en låg joint salience från koalitionen, men det får ett fokus på det i Tidöavtalet med avsnitt relaterade till detta (Tidöavtalet 2022, 31, 32, 33). Det är inte det enda fallet utan det återkommer i Migrationskapitlet, där punkter nämns med förslag och är utförliga där det enbart är SD som nämner det i sitt valmanifest. Kring migrationen verkar alltså SD:s salience ha påverkat de andra partierna, då de inte tagit upp det men det blir fortfarande hög issue-attention.

Totalt genomgående i Tidöavtalet går det att se ett samband mellan vad partierna har fokuserat på i deras valmanifest och de policyområden som tar mest plats i koalitionsavtalet. Med andra ord är det den höga joint salience bland koalitionspartierna som kan sägas ha samband med vad som sedan blir de mest utförliga och därmed mer kontrollerande delarna av koalitionsavtalet - issue-attention.

8 Slutsatser

Undersökningen har besvarat frågeställningen: *Utifrån en kvalitativ innehållsanalys, stämmer Klüver och Bäckes teori gällande "issue-attention" i fyra svenska fall av koalitionsregeringar?* Med utgång från Klüver och Bäckes teori, har det genomförts en kvalitativ innehållsanalys med komparativa fall av de svenska koalitionsregeringarna 2006, 2010, 2018 och 2022. I dessa fall fanns det ett samband mellan partiernas joint salience och koalitionsavtalens issue-attention, det tyder att desto mer partierna bryr sig om ett policyområde desto mer vill partierna utforma och ha utförligare avsnitt gällande det policyområdet i koalitionsavtalet. I de fall som applicerats i studien har det framgått tydligt, att hög issue-attention inte nödvändigtvis är något som konstruerats av att partierna varit oense i en fråga rörande ett policyområde. Istället kan det förklaras av hög joint salience som grundar sig i partiernas valmanifest. Där det gick att urskilja låg tangentiality eller motsättningar mellan partierna, ska det enligt Klüver och Bäckes teori vara för att begränsa de andra partierna i koalitionen inom det politiska området, att partiernas egna fokus då speglar hur mycket de vill begränsa, ett sannolikt samband. Angående partiernas tangentiality, hade det möjligtvis sett annorlunda ut med ett annat material likt offentliga debatter, då partier som ställer upp i val tillsammans vill verka mer enhetliga i sina valmanifest för ett bättre väljarstöd. I hypotesen som presenterades tidigare och med resultatet som presenteras i studien kan det konkluderas att den till viss del stämde. Hög joint salience i dessa fall har visat på samband till en högre issue-attention, samtidigt som låg tangentiality inte nödvändigtvis har visat ett starkt samband till högre issue-attention i koalitionsavtalen.

Vidare forskning inom detta område och för att stärka Klüver & Bäckes teori kan en annan kontext tillämpas, exempelvis kan studien utföras med ett annat land istället för Sverige som utgångspunkt. Förslagsvis kan den vidare forskningen även fokusera på andra policyområden än vad som har gjorts i denna studien, med ett fortsatt kvalitativt inslag.

9 Referenser

[Arbetskraftsinvandring](#) 21-01-21 (Hämtad 09-12-23)

Bergman, Torbjörn & Bäck, Hanna.(2016) The Parties in Government Formation. I Pierre, Jon (red.). *Oxford Handbook of Swedish Politics*. Oxford University Press, 206-224.

Bergström, Göran (red.)& Boréus, Kristina (2018). Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. Fjärde [omarbetade och aktualiserade] upplagan Lund: Studentlitteratur

Bäck, Hanna & Heike Klüver (2019). Coalition Agreements, Issue Attention, and Cabinet Governance. *Comparative Political Studies*. Vol. 52 (13-14): 1995-2031. <https://journals.sagepub.com/home/cps>. (Hämtad 27-11-23)

Bäck, Hanna, Heike Klüver & Svenja Krauss (2023). *Coalition Agreements as Control Devices: Coalition Governance in Western and Eastern Europe*. Oxford: Oxford University press

Centerpartiets valmanifest 2006. *Kontrakt*. (Hämtad 28-11-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/11810_2006.pdf

Centerpartiets valmanifest 2010. *Framtiden tillhör dem som vågar*. (Hämtad 28-11-23)

<https://snd.gu.se/en/vivill/party/c/v/2010>

Centerpartiets valmanifest 2018. *Nytt ledarskap för Sverige framåt*. (Hämtad 28-11-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/2019-1/11810_2018.pdf

Eichorst J (2014) “Explaining variation in coalition agreements: the electoral and policy motivations for drafting agreements.” i *European Journal of Political Research* 53(1): 98–115.

Falco-Gimeno, Albert. (2011) The use of control mechanisms in coalition governments: The role of preference tangentiality and repeated interactions. *Party Politics*. (2014). Vol. 20 (3) 341-356. <https://journals.sagepub.com/home/cps>. (Hämtad 28-11-23)

Folkpartiets valmanifest 2006. *En socialliberal modell i globaliseringens tid.* (Hämtad 28-11-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/11420_2006.pdf

Folkpartiets valmanifest 2010. *Folkpartiet liberalernas valmanifest 2010.* (Hämtad 28-11-23) <https://snd.gu.se/en/vivill/party/fp/v/2010>

Greene, Zachary. (2016) Working through the issues: how issue diversity and ideological disagreement influence coalition duration. *European Political Science Review* (2017), vol. 9 no. 4: 561-585. (07-12-23)

Hollis, Martin. (2016). *The Philosophy of Social Science An Introduction.* Cambridge: Cambridge University Press.

Holmberg, Sören & Oscarsson, Henrik. (2016) Issue Voting Structured by Left-Right Ideology. I Pierre, Jon (red.). *Oxford Handbook of Swedish Politics.* Oxford University press, 260-274.

Januariavtalet 2019: (Hämtad 30-11-23)

<https://www.socialdemokraterna.se/download/18.1f5c787116e356cdd25a4c/1573213453963/Januariavtalet.pdf>

Kristdemokraternas valmanifest 2006: *Valmanifest 2006* (Hämtad 30-11-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/11520_2006.pdf

Kristdemokraternas valmanifest 2010. *13 steg och 89 vallöften för ett mänskligare Sverige* (Hämtad 30-11-23)

<https://snd.gu.se/en/vivill/party/kd/v/2010>

Kristdemokraternas valmanifest 2022. *Redo för en ny regering.* (Hämtad 30-11-23)

<https://snd.gu.se/en/vivill/party/kd/v/2022>

Liberalernas valmanifest 2018. *Försvara friheten.* (Hämtad 30-11-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/2019-1/11420_2018.pdf

Liberalernas valmanifest 2022. *Maktskifte för ett nytt Sverige.* (Hämtad 30-11-23)

<https://snd.gu.se/en/vivill/party/l/v/2022>

Miljöpartiets valmanifest 2018. *Nu.* (Hämtad 30-11-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/2019-1/11110_2018.pdf

Moderaternas eller Alliansens gemensamma valmanifest 2006. *Fler i arbete - mer att dela på* (Hämtad 30-11-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/2017-1/11620_2006.pdf

Moderaternas eller Alliansens gemensamma valmanifest 2010. *Jobbmanifestet*. (Hämtad 30-11-23)

<https://snd.gu.se/en/vivill/party/m/v/2010>

Moderaternas valmanifest 2022. *Så får vi ordning på Sverige*. (Hämtad 30-11-23)

<https://snd.gu.se/en/vivill/party/m/v/2022>

Nationalencyklopedin, Alliansen. (Hämtad 2024-01-02)

<http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/alliansen>

Nationalencyklopedin, Januariavtalet. (Hämtad 2023-12-18)

<http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/januariavtalet>

Nationalencyklopedin, partiprogram. (Hämtad 2024-01-03)

<http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/partiprogram>

Regeringsförklaring 2006: (Hämtad 02-12-23)

<https://www.regeringen.se/contentassets/dd07b957646c429f9180294ac247bd71/regeringsforklaringen-6-oktober-2006/>

Regeringsförklaring 2010: (Hämtad 02-12-23)

<https://www.regeringen.se/contentassets/1e413e86fff2466f8dce5a3299a3b242/regeringsforklaringen-5-oktober-2010/>

Socialdemokraternas valmanifest 2018. *Det största trygghetsprogrammet i modern tid*. (Hämtad 02-12-23)

https://manifesto-project.wzb.eu//down/originals/2019-1/11320_2018.pdf

Sverigedemokraternas valmanifest 2022. *Valmanifest*. (Hämtad 02-12-23)

<https://snd.gu.se/en/vivill/party/sd/v/2022>

Tidöavtalet 2022: (Hämtad 02-12-23)

[https://via.tt.se/data/attachments/00551/04f31218-dccc-4e58-a129-09952cae07e7.p](https://via.tt.se/data/attachments/00551/04f31218-dccc-4e58-a129-09952cae07e7.pdf)

[df](#)

Teorell, Jan, & Svensson, Torsten. (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.

Timmermans, Arco. (2006) Standing apart and sitting together: Enforcing coalition agreements in multiparty systems. *European Journal of Political Research*, vol. 45: 263-283

Warwick, Paul. (2011) Dissolvers, disputers, and defectors: the terminators of parliamentary governments. *European Political Science Review* (2012), vol. 4, no. 2: 263-281. (07-12-23)

10 Bilagor

Bilaga 1. Val 2010 och val 2022

Policyområde	Nyckelord	årstal: 2022				årstal: 2010			
		M	KD	L	SD	KD	L	C	M/Alliansen
Immigration	Utvisning	ja	nej	ja	mycket	nej	nej	nej	nej
	Asyl-()	mycket	nej	ja	mycket	ja	ja	nej	ja
	Integration	mycket	ja	mycket	ja	ja	mycket	nej	ja
	Upphållstillstånd	ja	nej	nej	mycket	ja	ja	nej	nej
	Anhörginvandring	nej	nej	nej	ja	nej	nej	nej	nej
	Gränskontroll	nej	nej	nej	ja	nej	nej	nej	ja
	Arbetskraftsinvandring	nej	nej	ja	ja	ja	ja	nej	ja
Välfärd	Äldreomsorg	mycket	mycket	ja	nej	mycket	mycket	ja	mycket
	Pension	mycket	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
	Sjukvård	mycket	mycket	ja	ja	mycket	mycket	ja	mycket
	Effektivitet	ja	ja	nej	nej	ja	ja	nej	ja
	Jämlikhet	ja	ja	nej	nej	ja	nej	ja	ja
	Bidrag (a-kassa - soc. etc.)	mycket	nej	mycket	mycket	ja	ja	ja	ja
Kriminalitet	Gängkriminalitet	mycket	ja	mycket	mycket	nej	ja	nej	nej
	Trygghet	mycket	mycket	mycket	mycket	ja	ja	ja	ja
	Straffrätt	ja	ja	ja	mycket	nej	ja	nej	ja
	Skuggsamhälle	ja	nej	ja	ja	nej	nej	nej	nej
	Hemliga tvångsmedel	ja	ja	ja	ja	nej	nej	nej	nej
	Ungdomskriminalitet	mycket	ja	mycket	ja	nej	ja	nej	ja
	Visitationzoner	ja	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej
Skatter	Sänka	mycket	ja	mycket	ja	mycket	mycket	mycket	mycket
	Höja	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej
	Fördelning	mycket	ja	nej	mycket	ja	ja	ja	ja
Skola	Betyg/kunskap	ja	nej	mycket	ja	mycket	ja	ja	ja
	Low/ledighet	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej
	Högskola	ja	nej	ja	nej	nej	mycket	ja	ja
	Elevtöd	ja	nej	ja	nej	ja	ja	ja	ja
	Lärare	ja	nej	mycket	ja	ja	mycket	ja	ja
	Friskola	ja	nej	mycket	nej	nej	nej	ja	nej
Klimat & Miljö	Klimatomställning	ja	ja	ja	nej	ja	ja	mycket	mycket
	Miljömål	nej/ja	nej	ja	nej	ja	ja	ja	ja
	Grön	ja	nej	mycket	nej	nej	nej	mycket	ja
	Hållbar	ja/mycket	nej	ja	ja	ja	mycket	mycket	ja
	Fossilfri	ja	nej	ja	ja	ja	ja	ja	ja
	Energi	mycket	ja	mycket	mycket	nej	mycket	mycket	mycket
	Skatter relaterat till omrd	ja	ja	ja	ja	ja	ja	mycket	ja
Arbetsmarknad	Anställningsskydd	nej	ja	nej	nej	nej	ja	ja	ja
	Arbetslöshet	mycket	nej	ja	ja	mycket	mycket	mycket	mycket
	Nystartsjobb	nej kanske	nej	nej	nej	ja	mycket	ja	mycket
	Arbetsgivare	ja	ja	ja	ja	ja	ja	mycket	ja
	ROT & RUT	nej	nej	nej	nej	ja	ja	ja	ja
	Lönetagare	ja	nej	ja	ja	ja	mycket	ja	mycket
	Arbetskraftsinvandring	ja	nej	ja	ja	ja	ja	nej	ja
Individuell frihet	HBQ+	mycket	nej	ja	nej	nej	ja	ja	nej
	Aborträtt	ja	nej	ja	nej	nej	nej	nej	nej
	Valfrihet	ja	nej	mycket	nej	ja	mycket	mycket	ja
	Jämställdhet	mycket	ja	mycket	nej	ja	mycket	mycket	mycket
	Ekonomisk frihet	ja	ja	ja	nej	ja	mycket	mycket	mycket

Bilaga 2. Val 2018

Policyområde	Nyckelord	2018						
		M	KD	L	C	S	MP	SD
Immigration	Utvisning			Ja/lämna	Nej	Nej	Nej	
	Asyl-()			Ja	Ja	Ja	Mycket	
	Integration			Mycket	Mycket	Nej	Ja	
	Uppehållstillstånd			Nej	Ja	Nej	Ja	
	Anhöriginvandring			Ja	Ja	Nej	Ja	
	Gränskontroll			Nej	Nej	Nej	Nej	
	Arbetskraftsinvandring			Ja	Mycket	Ja	Ja	
Välfärd	Äldrevårdsomsorg			Ja	Ja	Ja	Ja	
	Pension			Ja	Ja	Ja	Ja	
	Sjukvård			Mycket	Mycket	Mycket	Ja	
	Effektivitet			Ja	Mycket	Ja	Ja	
	Jämlikhet			Ja	Ja	Ja	Mycket	
	Bidrag (a-kassa - soc. etc.)			Ja	Ja	Nej	Ja	
Kriminalitet	Gängkriminalitet			Ja	Ja	Ja	Nej	
	Trygghet			Mycket	Mycket	Ja	Ja	
	Straffrätt			Mycket	Ja	Mycket	Ja	
	Skuggsamhälle			Ja	Nej	Nej	Ja	
	Hemliga tvångsmedel			Ja	Nej	Nej	Nej	
	Ungdomskriminalitet			Nej	Nej	Ja	Ja	
	Visitationzoner			Nej	Nej	Nej	Nej	
Skatter	Sänka			Ja	Mycket	Ja	Ja	
	Höja			Ja	Ja	Ja	Mycket	
	Fördelning			Ja	Ja	Nej	Ja	
Skola	Betyg/kunskap			Ja/Ja	Ja	Ja	Ja	
	Lov/ledighet			Nej	Nej	Ja	Nej	
	Högskola			Ja	Ja	Nej	Ja	
	Elevstöd			Mycket	Nej	Ja	Ja	
	Lärare			Mycket	Ja	Mycket	Mycket	
	Friskola			Ja	Nej	Ja	Nej	
Klimat & Miljö	Klimatomställning			Ja	Mycket	Ja	Mycket	
	Miljömål			Nej	Ja	Ja	Ja	
	Grön			Ja	Mycket	Nej	Mycket	
	Hållbar			Nej	Ja	Nej	Mycket	
	Fossilfri			Ja	Ja	Ja	Mycket	
	Energikraft			Mycket	Mycket	Ja	Mycket	
	Skatter relaterat till omrd			Mycket	Ja	Nej	Mycket	
Arbetsmarknad	Anställningskydd			Nej	Ja	Ja	Ja	
	Arbetslöshet			Ja	Ja	Ja	Ja	
	Nystartsjobb			Ja	Ja	Ja	Nej	
	Arbetsgivare			Ja	Ja	Ja	Ja	
	ROT & RUT			Nej	Ja	Nej	Nej	
	Lönetagare			Ja	Mycket	Ja	Ja	
	Arbetskraftsinvandring			Ja	Ja	Ja	Ja	
Individuell frihet	HBTQ+			Ja	Nej	Ja	Mycket	
	Aborträtt			Nej	Nej	Nej	Ja	
	Valfrihet			Mycket	Ja	Nej	Nej	
	Jämställdhet			Ja	Mycket	Ja	Ja	
	Ekonomisk frihet			Mycket	Ja	Nej	Ja	

Bilaga 3. Val 2006.

		2006						
Policyområde	Nyckelord	C	KD	Folkpartiet	M	SD	S	MP
Immigration	Utvisning	Nej	Nej	Ja	Ja			
	Asyl-()	Ja	Nej	Ja	Nej			
	Integration	Ja	Nej	Mycket	Mycket			
	Upphållstillstånd	Nej	Nej	Ja	Ja			
	Anhöriginvandring	Nej	Nej	Ja	Nej			
	Gränskontroll	Nej	Nej	Nej	Nej			
Välfärd	Arbetskraftsinvandring	Ja	Nej	Nej	Mycket			
	Äldreomsorg	Mycket	Mycket	Mycket	Mycket			
	Pension	Mycket	Ja	Ja	Ja			
	Sjukvård	Mycket	Ja	Mycket	Mycket			
	Effektivitet	Ja	Ja	Nej	Ja			
	Jämlikhet	Ja	Nej	Nej	Ja			
Kriminalitet	Bidrag (a-kassa - soc. etc.)	Mycket	Ja	Ja	Mycket			
	Gängkriminalitet	Nej	Nej	Ja	Nej			
	Trygghet	Mycket	Ja	Mycket	Mycket			
	Straffrätt	Mycket	Ja	Mycket	Ja			
	Skuggsamhälle	Nej	Nej	Nej	Nej			
	Hemliga tvångsmedel	Nej	Nej	Ja	Nej			
Skatter	Ungdomskriminalitet	Nej	Nej	Ja	Ja			
	Visitationzoner	Nej	Nej	Nej	Nej			
	Sänka	Ja	Mycket	Mycket	Ja			
	Höja	Nej	Nej	Nej	Ja			
	Fördelning	Ja	Nej	Ja	Ja			
	Betyg/kunskap	Ja	Ja	Ja	Mycket			
Skola	Lov/ledighet	Nej	Nej	Nej	Nej			
	Högskola	Ja	Nej	Mycket	Ja			
	Elevtöd	Ja	Ja	Ja	Ja			
	Lärare	Ja	Mycket	Ja	Mycket			
	Friskola	Ja	Ja	Ja	Nej			
	Klimat & Miljö	Klimatomställning	Ja	Mycket	Mycket	Mycket		
Arbetsmarknad	Miljömål	Nej	Nej	Ja	Ja			
	Grön	Ja	Ja	Ja	Ja			
	Hållbar	Ja	Nej	Ja	Ja			
	Fossilfri	Nej	Nej	Ja	Ja			
	Energikraft	Mycket	Ja	Ja	Ja			
	Skatter relaterat till omrd	Nej	Nej	Ja	Mycket			
Individuell frihet	Anställningsskydd	Nej	Nej	Nej	Nej			
	Arbetslöshet	Mycket	Mycket	Mycket	Mycket			
	Nystartsjobb	Ja	Ja	Ja	Ja			
	Arbetsgivare	Ja	Ja	Ja	Ja			
	ROT & RUT	Nej	Nej	Nej	Nej			
	Lönetagare	Ja	Ja	Ja	Nej			
Individuell frihet	Arbetskraftsinvandring	Ja	Nej	Nej	Mycket			
	HBQ+	Ja	Ja	Ja	Ja			
	Aborträtt	Nej	Nej	Nej	Nej			
	Valfrihet	Mycket	Mycket	Ja	Ja			
Individuell frihet	Jämställdhet	Mycket	Ja	Mycket	Ja			
	Ekonomisk frihet	Ja	Ja	Ja	Mycket			